

20 stadhum⁷, Jngwar oc Pæther j Vretom⁸. Datum et actum in placito Lytisbergh⁹ prope ecclesiam Husaby¹⁰ jnter Vika¹⁰ anno Domini Mccclxxx primo, sabbato proximo post festum beati Botolphi meo sigillo appenso jn testimonium premissorum.

Empcio super quamdam molendinam jn Ripo a et duorum mod[i]orum redditus jn Øndasæter

22 Empcio ... 23 Øndasæter] *Föregås av noteringen Å baksidan; ordet quamdam tillagt över raden; modurorum ms. Härefter anges Sigillet och remsan bortfallne.*

⁷ Gökstad i Östra Stenby socken. ⁸ Vreta i Östra Stenby socken. ⁹ Lytisberg Östra Husby socken. ¹⁰⁻¹⁰ Vikbolandet, halvö i Östergötland.

10418

1381 juni 22 Hästholmen vid Västerås

Lars Filipsson utfärdar öppet brev om ett skifte med drotsen i Sverige, ärlig och välboren man Bo Jonsson, enligt följande. Utfärdaren överlåter på evig tid till Bo Jonsson och dennes arvingar sin gård Sånna med de underliggande torpen Rönnäs, Alarp, Dämshult, Bötterarp, *Berg, (Östra) Kulla och *Marikæthorp i Asby socken, sin gård Österby med torpen Ukreda och Bräng i Sunds socken i Ydre (härad), vidare sin gård Säby med kvarn och torpen Sätthålla, Varvestorp, Ebbarp, Katarp, Ångaryd, Drumstorp, Hubbarp, Mölarp, den nya kvarnplatsen *Hattarathorp, *Drängstorp, *Lilla Ångaryd och *Kloster i Säby socken i (Norra) Vedbo (härad), 3 attungar jord i Vittorp i Älvestads socken i Bobergs härad, 2 attungar jord i Jursla i Kvillinge socken i Bråbo härad, 4 $\frac{2}{3}$ attungar jord i Österskam i Nykyrka (nu Östra Ny) socken i Björkekinds härad i Östergötland, $\frac{1}{2}$ markland jord samt kvarnplats och torp i Heby och 4 örtugland jord i Grysta i Lerbo socken i Oppunda, 5 öresland i Runtuna i Runtuna socken i Rönö härad, 2 öresland jord i Nöckna på Mörkö, $\frac{1}{2}$ öresland jord i Tramsta i Mörkö socken, 1 öresland jord i Grävsta och 2 öresland i Hejsta i Hölö socken i Hölöbo härad, 10 örtugland jord i Björsta i Vårdinge socken, 1 markland jord i Härnö, $\frac{1}{2}$ markland jord i *Boda (nu i Kärnbo socken), 10 örtugland jord i Kvartinge (nu i Kärnbo socken), $\frac{1}{2}$ markland jord i Hällby, 3 $\frac{1}{2}$ örtugland och en kvarnplats i Finkarby (allt) i Taxinge socken, $\frac{1}{2}$ markland jord i *Äleby och $\frac{1}{2}$ örtugland jord i Kumla i Turinge socken i Öknebo härad i Södermanland. I utbyte häremot överlåter Bo Jonsson till utfärdaren och dennes arvingar på evig tid alla egendomar han fått i Sälna, nämligen 12 öresland jord av Karl Ulfsson av Tofta, 11 örtugland jord av Tord Bonde och 11 örtugland jord av Ingemar Djäken, (allt) i Skånala socken, 13 öresland jord i Mälby, 1 markland jord i Skalhamra, 3 öresland jord i Östra Rickeby (alla) i Gottröra socken i Seminghundra (nu Långhundra) härad, 6 öresland jord i Steninge som han fått av Peter Israelsson i Husby-Ärlinghundra socken i Ärlinghundra härad, 13 örtugland och 2 $\frac{1}{2}$ penningland jord i Tranbygge och en kvarn som hör till byn i (Västra) Ryds socken i Bro härad, 10 öresland och 5 penningland jord i Brunnså, 5 örtugland jord i Ekilla, 8 $\frac{1}{2}$ öresland och 5 penningland jord i Apalle och 5 öresland jord i Pollista i (alla i Ytter- eller Över-) Grans socken i Håbo härad, 7 öresland jord i Råby och 2 öresland i *Jädra i Håtuna socken i samma härad, 10 öresland jord i Kårsta by i Kårsta socken i Långhundra (härad) i Uppsala biskopsdöme; därtill erhåller utfärdaren 150 mark svenska penningar i så gott mynt att 6 mark gäller för 1 lödig. Lars Filipsson erkänner sig till fullo ha uppburit köpeskillingen av Bo Jonsson och förklarar sig därmed nöjd. Utfärdaren kvitterar Bo Jonsson och dennes arvingar för 500 mark i så gott mynt som överenskommits och förklarar honom och hans arvingar fria från alla ytterligare krav, avhänder sig och sina arvingar egendomarna i Ydre, Vedbo, Östergötland och Södermanland med alla tillagor, bland annat inkomster från smågårdar, ålfiske, laxfiske, utjordar ("vmyordhom"), fågångar och skogsplotter samt överlåter dem med evig äganderätt och full dispositionsrätt till Bo Jonsson med arvingar. Om egendomarna helt eller delvis enligt landslagen, annan dom eller rätt hindras för

Bo Jonsson eller dennes arvingar, förbinder sig utfärdaren att inom sex veckor ersätta honom med likvärdigt gods i lika gott läge, som uppväger den skada som Bo Jonsson eller dennes arvingar kan lida, efter utlåtande av två män på Bo Jonssons och hans arvingars vägnar och två män på utfärdarens och dennes arvingars vägnar som säkerhet för bägge parter. Utfärdaren ger häradshövdingarna i de härader där jorden ligger fullmakt att med detta brev lagenligt ge fasta på egendomarna till Bo Jonsson eller dennes ombud som om utfärdaren själv var närvarande. Utfärdaren Lars Filipsson med arvingar lovar att hålla alla delar av överenskommelsen.

Utfärdaren beseglar tillsammans med de närvarande riddarna Karl Ulfsson av Tofta, Birger Ulfsson och Anund Jonsson, samt Ulf Jonsson och Peter Djäken, underlagman i Södermanland.

Avskrift i vidimation 1414 12/3 (SDHK nr 18280), NKR 2446-c, Danska Rigsarkivet.

SDHK nr 11919.

Tryckt: L. F. Rääf, Samlingar och anteckningar till en beskrifning av Ydre härad i Östergötland 1 (1856), s. 185 ff. (nr 45).

Om väpnaren Lars Filipsson (Magnus Marinassons ätt) se ÄSF I, s. 171.

Angående de män som tidigare överlåtit egendom till Bo Jonsson se för Tord (Röriksson) Bonde SRM s. 77 f., för Ingemar Djäken, en av Bo Jonssons betrodda män, H. Rosman, Bjärka-Säby och dess ägare I (1923), s. 248, och H. Gillingshamm i PHT 1947, s. 6, samt för Peter Israelsson (Finstaätten) ÄSF I, s. 37.

Om sigillantern Karl Ulfsson (Sparre av Tofta), Birger Ulfsson (Ulvåsaätten), Anund Jonsson (Lejonansikte) och Ulf Jonsson (Aspenäsätten) se SRM med vidare hänvisningar; om underlagmannen Peter (Torstensson) Djäken (Schack av Skylvalla) se kommentar till DS nr 10340.

Om egendomarna se för Ydre DMS, Småland 4:6; Oppunda DMS, Södermanland 2:5; Rönö och Hölebo DMS, Södermanland 2:2; Öknebo DMS, Södermanland 2:6; Bro härad DMS, Uppland 1:7; Håbo DMS, Uppland 1:10.

Jämför DS nr 10541 där Bo Jonsson säljer Såna, Österby och Säby vidare till Ulf Jonsson. Senare blev egendomarna i Såna, Österby och Säby föremål för tvist; se brev 1422 27/3 (SDHK nr 19834, som även omnämner DS nr 10541).

Alla the mæn thettæ breff see ælla høræ helsar jac Lafrintz Philipposen ewerthelikæ medh warom Herra. Kænnis jac opinbarlikæ medh thæsso mino nærwarendæ opno brefue sua fore æpterkomandom som nærwarendom thet jac medh wilia oc beradhno modhe hafuer giort køp oc jordhæ skiptæ oc godza medh erlikom oc wælbomnom manne Bo Jonsson drozstæ j Swerike jnnan thæsse mato sua at jac honom oc hans arfuom til ewerthelikæ ægho thæssin 5 min godz suasom først min gardh Sanda oc thæssen thorpin ther wnder liggia / Rønæs / Allathorp, Dæmsholt, Botarathorp, Bergh, Qwelle oc Marikæthorp j Asby sokn, min gardh Østerby oc thæssin thorpin ther wnder liggia suasom Wkreetha oc Wræng j Swndz sokn j Ydhrø / jtem min gardh Sæby oc quærnena oc thæssen thorpin ther wnder liggia først 10 Sæthælla, Hwæualthorp, Æbbathorp · Kattathorp, Ængiærydh, Drwmsthorp, Hopathorp, Mølnothorp oc nyia quarnastadh Hattarathorp, Drængxstorp, Litlæ Ængiægyrdh oc Klostir j Sæbo sokn j Widhbo, j Hwitathorp thre attungæ jordh j Ælfwistadhasokn j Bobergxhæradh, j Hywrtzla twa attungæ jordh j Qwillinge sokn j Brabohæradh, j Østerskam fæm attungæ jordh een thrithiungs attungæ mynnæ j Nykirkio sokn j Bierkakindahæradh j Østragøtlænde, j 15 Hethabý eet halft markland jordh oc quarnastadha oc thorp som ther vt · af giordh æra, j Grytzsta fyræ ortughland jordh j Leerbo sokn j Opunde, j Røntwnom fæm ørisland j Røn-tuna sokn j Rønahundare, j Nykne vppa Myrkø tw ørisland jordh, j Framantzstadhæ eet halft ørisland jordh j Myrkø sokn, j Grafsta eet ørisland jordh oc jnnan Hafistom tw ørisland j

4 wælbomnom] wælbom nom utan avstavningstecken vid radskifte. 5 jnnan] Med överflödigt nasalstreck. | thæssin] Med överflödigt nasalstreck. 7 Qwelle] Bokstaven Q utformad som en latinsk con-förkortning. 8 thæssin] Med överflödigt nasalstreck. 9 thæssin] thæs sen utan avstavningstecken vid radskifte. 14 mynnæ] myn næ utan avstavningstecken vid radskifte.

Yfræhø sokn j Hølbøhundare, j Byørnastom tio ørtughland jordh j Warthunge sokn, j
 20 Hærnø eet markland jordh, j Botha eet halft markland jordh, j Quattunge tio ørtughland
 jordh, j Hælloby eet halft markland jordh, j Finkarlaby half fiærtha ørtughland oc een
 quærnastadh j Thaxunge sokn, j Ælleby eet halft ørtughland jordh oc j Kumbloom eet halft
 ørtughlandjordh j Thwrunge sokn j Øknbohundare j Sudhermannalande vplait hafuer, fore
 thæsse godzin som han mic oc minom arfuom ater vplater til ewerthelikæ ægho suasom j
 25 Sælnom tolf ørisland jordh som han fik af herra Karle Vlfson j Thøptom, j samma by ællifuo
 ørtughland jordh ther han fik af Thordh Bonda oc j samma by ællifwo ørtughland jordh ther
 han fik af Jngimar Dyekn j Scanalda sokn, j Mædhilby thrættan ørisland jordh, j Skalhambre
 eet markland jordh, j Østrankkaby thry ørisland jordh j Guttarøresokn j Sæmingiahundar, j
 Stenungom siex ørisland jordh ther han fik aff Pæther Yserelsson j Husabo Arlend sokn j
 30 Arlendingiahundare, j Tranbyggiby thrættan ørtughland jordh oc halff thrithiæ pænningx-
 land jordh j Rytz sokn j Brohundare oc een quærn som hører bynom til, j Brunzsta tio øris-
 land oc fæm pænningxland jordh, j Eklo fæm ørtughland jordh, j Apaldom half nyonda
 ørisland oc fæm pænningxland jordh oc j Yolistom fæm ørisland jordh j Gran sokn j Håbo-
 hundare, j Raby syw ørisland jordh, j Jædhre tw ørisland jordh, j Hatuna sokn j samma
 35 hundare oc j Korstaby tio ørisland jordh j Korsta sokn j Langhundare j Vpsala biscopsdøme.
 Oc ther til gaff han mic halft annat hundratha marker swenska pænninga sua got mynt at siex
 marker gøra ena løthugha mark huilka pænninga summo jac æpter minom wiliæ fullelika
 vpburit hafuer aff them samma Bo Jonsson sua at mic allaledhis wæl nøgher. Thy later jac
 then fornæmpnda Bo Jonsson oc hans arfua vm thæssa forscripno pænninga summo halft
 40 annat hundratha marker sua got mynt før scrifuat ær lithogha løsa oc allaledhis quitta fore
 alle ytermere maning krafuo ælla tiltalan aff mic ælla minom arfuom oc aff huariom manne a
 myne wæghnæ epter thænna dagh vidher sannind vtan alt arght. Huilkin min forscripno godz
 j Ydhrø j Withbo j Østragøtlande oc j Sudhermannalande medh hws jordh alrom oc ængiom
 scoghom oc fiskewatnom quærnom oc quærnastadhom tomtom oc tomtastadhom thorpom
 45 oc thorpastadhom ¹-smabola jngieldom⁻¹ alafischerij oc laxafiskerij vmyordhom fægangom oc
 scoxlutom oc allom androm tillaghom nær oc fiærræn jnnan gardha oc vtan j wato oc thorro
 næmpndo oc onempndo ængo vndan takno som thæssom godzom aff alder tillighat hauer oc
 nw tilhøra kan jac afhænder mic oc minom arfuom oc tileynar jac them oc hemol gør them
 fornæmpnda Bo Jonsson oc hans arfuom til ewerdhelikæ ægho sua at han medh sinom arfuom
 50 ma thæssin forscripno godzin styra oc radha wænda oc sælia skipta oc gifua oc allom lundom
 skipa som honom oc hans arfuom nyttast oc bæzst synis ohindrath oc oquald aff mic oc
 minom arfuom oc aff huariom manne a myna wæghna æpter thænna dagh vidher sannind vtan

20 markland²] mark land utan avstavningsstecken vid radskifte. 22 quærnastadh] quærna stadh utan
 avstavningsstecken vid radskifte. 26 ællifwo] ællif wo utan avstavningsstecken vid radskifte. 29 Arlend] Ar lend utan
 avstavningsstecken vid radskifte. 35 hundare] hun dare utan avstavningsstecken vid radskifte. 42 Huilkin] huil kin
 utan avstavningsstecken vid radskifte. 43 alrom] Så ms för väntat akrom. 45 fægangom] fëgan gom utan
 avstavningsstecken vid radskifte. 47 takno] tak no utan avstavningsstecken vid radskifte.

¹⁻¹ D.v.s. 'inkomst av mindre underlydande gård eller torp', se Söderwall: smabol, med detta som enda belägg.

alt arght. Vare thet oc sua at them fornæmpnda Bo Jonsson ælla hans arfuom kunne thæssin
 forscripno godzin all samman ælla nokor aff them afga medh landzlaghom domom ælla ræt 55
 ælla huilkaledhis thet hælzt wara kunne sua at jac medh minom arfuom gate honom ælla hans
 arfuom them ey hemolt giort som Gudh forbyudhe tha tilbinder jac mic oc myna arfua
 honom ælla hans arfuom annat sua got godz som them afga kunne jgen gifua jnnan siex wikor
 æpter thet them thet afgangit waræ jnnan sua godho læghij ther them thet læghelika ligger oc
 ther medh vprætta oc vpfyla them fornæmpnda Bo Jonsson ælla hans arfuom allan thæn scadha
 han ælla hans arfua jnnan thæsso taka kunno æpter sæghn twægga godhra manna a hans oc 60
 hans arfua wæghna oc twægga a myna oc myna arfua wæghna ther wy ærom a forwaradhe a
 badha sithor vidher sannind vtan alla nesæghn oc vtan alt arght. Oc gifuer jac hæradz-
 hofthinganom jnnan huario hæradhe oc hundare som thæssin forscripno godzin j liggia fulla
 maght oc wald medh thæsso brefue them fornæmpnda Bo Jonsson · ælla hans wisso vmbudhi
 the godzin oc jngield at fastfara medh fastom oc allom skælom æpter thy laghin til sighra til 65
 ewrthelika ægho huilkin tyma han ther fast a bedhis lika wiss jac syælfuer nær stadder ware.
 Alla thæssu forscripna articulos oc huarij thera særdelis vm sik lofuar jac fornæmpnda Lafrintz
 Philipposson medh minom arfuom them fornæmpnda Bo Jonsson oc hans arfuom fasta
 stathugha oc vbrutlika at halda vidher sannind oc godha tro vtan alt arght. Til huilkins breff
 mere wisso oc høghre bewaring hauer jac mit jncighle medh vilia oc berandhno modhe hær- 70
 fore viterlika hængt. Oc til vitnisbyrdh hafuer jac bedz jncighle erlika oc wælborna manna
 suasom herra Karl Vlfsons aff Thøptom herra Birghe Vlfsons oc herra Anund Jonssons
 riddara Vlff Jonssons oc Pæther Dyekns vnderlaghmantz j Sudhermannalande fore thetta breff
 at hængia lata huilke nær stadde oc ofuer waro thæsso kōp jordha skipte oc godza. Datum
²-Hæstholma prope Arosiam² anno Dominj M^occc^olxxx^o primo, sabbato proximo ante 75
 festum beati Johannis baptiste.

53 arfuom] arf uom utan avstavnningstecken vid radskifte. 56 arfua] arf ua utan avstavnningstecken vid radskifte.
 62 hæradzhofthinganom] hæradzhofthin ganom utan avstavnningstecken vid radskifte. 66 ewrthelika] Så ms. |
 tyma] ty ma utan avstavnningstecken vid radskifte. 70 berandhno] Så ms.

²⁻² Hæstholmen intill Västerås, okänd plats (OAU); jfr dock Hæstholmarna, öar i Västeråsfjärden.

10419 (1381 juni 22?)

Peter Skramla, (under)härads hövding i Östkind på ärlig man Sten Bossons vägnar, utfärdar fastebrev till Bo Jonsson med arvingar angående förvärvet av jord i Mysinge i (Östra) Husby socken.

Fragment av sönderskuret pergamentsbrev på sigillremsorna nr 2–5 till brev 1405 29/6 (SD nr 608), Sv. Riksarkivet. SDHK nr 11920.

Om Peter Skramla som underhärads hövding i Östkind på Sten Bossons (Natt och Dag) vägnar se kommentar till DS nr 10416.

Sigillremsorna har lästs på följande vis: brevets första textrader återfinns på sigillremsa nr 5 [Thæt ... kennis], därefter följer remsa nr 2 [medh ... manne] och slutligen nr 4 [Bo ... jnnan]. Av frasen "velbornom manne Bo Jonssyni" kan övre hälften läsas på remsa nr 2 och den nedre delen på remsa nr 4. På remsa nr 3 föreligger endast toppar av staplar.